

ROADMAP – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen

Tulokset ROADMAP itsearviointityökalusta

Esimerkki

1. HANKKEEN TAUSTA
 2. PÄÄTULOKSET
 3. KOULUMME VAHVUUDET
 4. KOULUMME KEHITTÄMISKOHTEET
 5. TEEMAT, JOIHIN TULEE ERITYISESTI KIINNITTÄÄ HUOMIOTA
 6. YHTEENVETO
- LIITE 1: LUETTELO ARVIOINTITEEMOISTA JA ARVIOINNIN KOHTEISTA
- LIITE 2: KUVAUKSET ARVIOINTITEEMOISTA JA ARVIOINNIN KOHTEISTA

Tämä raportti on Euroopan nykykielten keskuksen (ECML) rahoittamassa hankkeessa *“ROADMAP – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen”* (2017-2019) kehitetty tuote. Euroopan nykykielten keskus on Euroopan neuvoston alainen taho, joka kehittää kieltenopetusta ja kielikasvatusta jäsenmaissaan. www.ecml.at/roadmapforschools

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
E C M L
C E L V
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

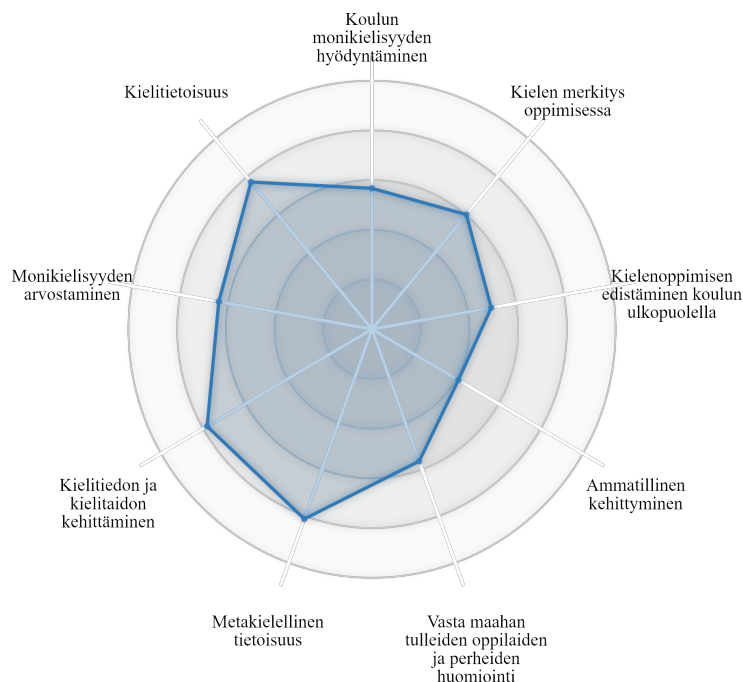
1. Hankkeen tausta

Koulumme tavoitteena on auttaa jokaista oppilasta menestymään opinnoissaan. Se edellyttää sitä, että kehitämme keinoja tukea jokaista oppilasta koulun opetuskielen oppimisessa. Pyrimme tukemaan erityisesti heikommassa asemassa olevia oppilaita, keillä on suurin tarve koulun antamaan tukeen. Tavoitteen saavuttamiseksi kehitämme yhdessä kielikasvatussuunnitelman, johon osallistuu koko kouluyhteisö – myös oppilaat ja heidän huoltajansa. Siksi on tärkeää, että jokainen koulussa työskentelevä on tietoinen koulun nykykäytänteistä ja osallistuu keskustelutilaisuuksiin, joissa pohdimme toimintamme jatkokehittämistä ja määritämme kehittämiselle toimenpiteet, joihin jokainen voi sitoutua.

Verkkokyselyyn vastasivat koulun rehtori(t), opettajat, koulun muu henkilökunta, oppilaat ja heidän huoltajansa. Tämä raportti on vain yksi vaihe kielikasvatussuunnitelman kehittämisessä. Euroopan nykykielten keskus (ECML) suosittelee, että analysoimme ja pohdimme raportin tuloksia yhdessä koko kouluyhteisön kanssa tunnistaaksemme koulumme vahvuudet ja kehittämiskohteet. Kyselyn vastausten pohjalta raportissa korostuvat kaksi arviointiteemaa, jotka vaativat erityistä huomiota koulussamme. Huom. Termejä 'arviointiteema' ja 'arvioinnin kohde' käytetään tässä raportissa useaan otteeseen. Löydät niiden kuvaukset liitteistä 1 ja 2.

2. Päätulokset

62 henkilöä osallistui koulumme itsearviointikyselyyn. 13 opettaja, 4 koulun muun henkilökunnan jäsentä, 6 oppilasta, 39 huoltaja arvioivat koulumme toimintaa kullekin vastaajaryhmälle kohdennettujen yhdeksään eri teema-alueeseen liittyvien väittämien perusteella. Alla oleva seittikaavio esittää koulumme vahvuudet ja kehittämiskohteet. Kaavio perustuu kaikkien vastaajaryhmien vastausten pohjalta laadittuun yhteenvetoon.

Seittikaavio on yhteenveto kaikkien vastaajaryhmien tuloksista, eli käytännössä se antaa myös arvion koulumme toiminnasta 9 eri näkökulmasta. Kaaviosta on helppo tarkistaa koulumme vahvuudet ja kehittämiskohteet.

●	Kielitietoisuus	
●	Monikielisyden arvostaminen	
●	Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen	🤔
●	Metakielellinen tietoisuus	
●	Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi	🤔
●	Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella	🤔
●	Kielen merkitys oppimisessa	🤔
●	Koulun monikielisyden hyödyntäminen	🤔
●	Ammatillinen kehittyminen	

🤔 Tutustu tarkemmin tämän teeman tuloksiin, sillä tuloksissa on eroja ryhmien välillä.

- Keltaisella merkittyihin teemoihin liittyviä malleja ja käytäntöjä hyödynnetään koulun arjessa, ja ne vaativat vain vähäistä lisäyöstämistä, jotta niistä saataisiin erinomaisen taseisia.
- Oranssilla merkittyihin teemoihin liittyviä malleja ja käytäntöjä kehitetään, mutta niiden parastaminen vaatii kohdennettua tukea.
- Punaisella merkittyihin teemoihin liittyviin malleihin ja käytäntöihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota ja niitä pitää kehittää.

3. Koulumme vahvuudet

Tulokset osoittavat koulumme vahvuuksiksi teemat *Metakielellinen tietoisuus, Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen, Monikielisyden arvostaminen, Kielitietoisuus*. Niihin liittyviä malleja ja käytäntöjä hyödynnetään koulun arjessa, ja ne vaativat vain vähäistä lisäyöstämistä, jotta niistä saataisiin erinomaisen taseisia.

- **Metakielellinen tietoisuus** tarkoittaa sitä, että jokaisen oppiaineen opetuksessa huomioidaan oppiaineiden/tiedonalojen kieli ja kehitetään oppilaiden monilukutaitoa. Jokaisen oppiaineen oppitunneilla tutustutaan ja opitaan kieleen liittyviä käsitteitä.
- **Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen** tarkoittaa sitä, että opettajat kiinnittävät huomiota kielen erityispiirteisiin opetuksessaan, kasvattavat oppilaiden tietoisuutta puhutun ja kirjoitetun kielen eroista sekä edistävät oppilaiden lukemisen/kirjoittamisen ja kuuntelun/puhumisen taitoja.
- **Monikielisyden arvostaminen** tarkoittaa sitä, että oppilaiden kaikkea kielitaitoa arvostetaan ja heidän monilukutaidon kehittymistä seurataan. Asenteet ilmenevät kielitietoisten käytäntöjen hyödyntämisenä opetuksessa sekä tapoina pitää monikielisyttä esillä koulussa.
- **Kielitietoisuus** tarkoittaa sitä, että kieli on opetuksessa oppimisen ytimessä, koulun koko henkilökunta toimii kielellisenä mallina ja oppilaille annetaan riittävän haastavia tehtäviä.

4. Koulumme kehittämiskohteet

Tulokset osoittavat, että koulussamme pitäisi kiinnittää huomiota erityisesti näihin kahteen teemaan: *Ammatillinen kehittyminen* and *Koulun monikielisuuden hyödyntäminen*.

4.1 Ammatillinen kehittyminen

Teemaan *Ammatillinen kehittyminen* liittyviin malleihin ja käytäntöihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota ja niitä pitää kehittää.

Ammatillinen kehittyminen tarkoittaa sitä, että rakenteet tukevat opettajien ammatillisen kehittymisen suunnittelua ja arviointia, opettajien tietoisuuden ja yhteistyön kehittämistä sekä oppivan yhteisön luomista ja tukemista. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi toimintatutkimus ja yhteisöllinen oppiminen.

Yhteinen kehittäminen on hyvä käynnistää tutustumalla seuraaviin lupaaviin käytäntöihin, joita on kehitetty eri puolella Eurooppaa ja Euroopan ulkopuolella. Esimerkit tarjoavat hyvän pohjan ja käytännön vinkkejä koulun toiminnan kehittämiseen.

Opettajien tietoisuuden kehittäminen

- Promising practice 1: Fostering learning environments where modern languages flourish: Which leadership is needed to implement a language school policy?
- Promising practice 2: Language assessment: How to assess plurilingual learners

Opettajien yhteistyö

- Promising practice 1: Collaborate and identify differences in subject-specific discourse demands – How to work with colleagues in order to become aware of the language dimension of your own subject
- Promising practice 2: Scaffolding in language and subject teaching: How to develop professional learning communities

Roadmap-hankkeen lupaavien käytäntöjen tietokannasta löydät lisää esimerkkejä tähän teemaan: *Ammatillinen kehittyminen*: www.ecml.at/roadmap-PP4.

4.2 Koulun monikielisuuden hyödyntäminen

Teemaan *Koulun monikielisuuden hyödyntäminen* liittyviin malleihin ja käytäntöihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota ja niitä pitää kehittää.

Koulun monikielisuuden hyödyntäminen tarkoittaa sitä, että tietoisuus oppilaiden, henkilökunnan ja perheiden kielistä sekä tietoisuus siitä, miten ja milloin niitä voidaan hyödyntää helpottamaan oppilaan integraatiota koulu yhteisöön.

Yhteinen kehittäminen on hyvä käynnistää tutustumalla seuraaviin lupaaviin käytäntöihin, joita on kehitetty eri puolella Eurooppaa ja Euroopan ulkopuolella. Esimerkit tarjoavat hyvän pohjan ja käytännön vinkkejä koulun toiminnan kehittämiseen.

Tietoisuus perheiden kielistä

- Promising practice 1: A Colombian mum shares her thoughts: Why take part in a whole-school approach valuing languages and cultures? Testimony of a Colombian mum.

- Promising practice 2: Headteachers, involve the parents! How to involve all parents at school. Testimony of a headteacher from Catalunya.

Tietoisuus oppilaiden kielistä

- Promising practice 1: Multilingual Identity Texts: How can we integrate students' cultural knowledge and language abilities into the school curriculum?
- Promising practice 2: Taking an interest in the child's home language: How can taking an interest in the child's home language(s) become the best investment ever?
- Promising practice 3: Getting to know your students' languages: How to get to know your students and their languages.

Roadmap-hankkeen lupaavien käytäntöjen tietokannasta löydät lisää esimerkkejä tähän teemaan: *Koulun monikielisuuden hyödyntäminen*: www.ecml.at/roadmap-PP1.

5. Teemat, joihin tulee erityisesti kiinnittää huomiota

Hymiöillä merkityissä teemoissa on paljon eroja ryhmien välillä 🤔. Tutustu tuloksiin tarkemmin selvittääksesi, mistä erot johtuvat.

5.1 Erot teemassa *Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen*

Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen tarkoittaa sitä, että opettajat kiinnittävät huomiota kielen erityispiirteisiin opetuksessaan, kasvattavat oppilaiden tietoisuutta puhutun ja kirjoitetun kielen eroista sekä edistävät oppilaiden lukemisen/kirjoittamisen ja kuuntelun/puhumisen taitoja.

Alla oleva taulukko esittää kyselyyn osallistuneiden vastaajaryhmien käsityksiä siitä, miten *Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen* huomioidaan koulussamme:

	Pitää huonosti paikkansa tai ei lainkaan	Pitää kohtalaisesti paikkansa	Pitää melko hyvin paikkansa	Pitää hyvin paikkansa
Opettajat	3.20 %	39.70 %	38.10 %	19.00 %
Oppilasta	0.00 %	13.60 %	13.60 %	72.70 %
Huoltajat	0.00 %	14.30 %	65.70 %	20.00 %
Koko koulu	1.07 %	22.53 %	39.13 %	37.23 %

Vaikuttaa siltä, että usealla vastaajaryhmällä on erilainen käsitys siitä, miten *Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen* huomioidaan koulussamme. Aiheesta olisi hyvä keskustella koko kouluyhteisön kanssa selvittämään, mistä erot johtuvat ja miten koulua voisi lähteä kehittämään tästä näkökulmasta.

5.2 Erot teemassa *Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi*

Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi tarkoittaa sitä, että vasta maahan tulleita oppilaita ja perheitä tuetaan hyödyntämällä yhteydenpidossa kouluyhteisön monikielisyyttä sekä tulkkaus- ja käännöspalveluita. Perheitä voidaan tukea esimerkiksi laatimalla keskeiset asiakirjat ja tiedotteet eri kielillä.

Alla oleva taulukko esittää kyselyyn osallistuneiden vastaajaryhmien käsityksiä siitä, miten *Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi* huomioidaan koulussamme:

	Pitää huonosti paikkansa tai ei lainkaan	Pitää kohtalaisesti paikkansa	Pitää melko hyvin paikkansa	Pitää hyvin paikkansa
Opettajat	57.90 %	23.70 %	15.80 %	2.60 %
Koulun muun henkilökunnan jäsentä	55.60 %	22.20 %	22.20 %	0.00 %
Oppilasta	10.00 %	10.00 %	10.00 %	70.00 %
Huoltajat	33.30 %	17.50 %	30.20 %	19.00 %
Koko koulu	39.20 %	18.35 %	19.55 %	22.90 %

Vaikuttaa siltä, että usealla vastaajaryhmällä on erilainen käsitys siitä, miten *Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi* kehittäminen huomioidaan koulussamme. Aiheesta olisi hyvä keskustella koko kouluyhteisön kanssa selvittämään, mistä erot johtuvat ja miten koulua voisi lähteä kehittämään tästä näkökulmasta.

6. Yhteenveto

Itsearviointikyselystä on saatavilla muutakin aineistoa ja taulukoita. Raportti kuvaa joitakin koulumme vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä osoittaa, minkä teemojen osalta meillä ei vielä ole yhteistä näkemystä. Koulun kielikasvatussuunnitelma voidaan laatia tämän raportin pohjalta.

Liite 1: Luettelo arviointiteemoista ja arvioinnin kohteista

ARVIOINTITEEMAT	ARVIOINNIN KOHTEITA
Kielitietoisuus	Kieli oppimisen ytimessä
	Kielellisenä mallina toimiminen
	Riittävän haastavia tehtäviä
Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen	Kielen erityispiirteiden opettaminen
	Tietoisuus puhutun ja kirjoitetun kielen eroista
	Puhumisen ja kirjoittamisen taitojen edistäminen
	Kuuntelun ja lukemisen taitojen edistäminen
Metakielellinen tietoisuus	Oppiaineiden/tiedonalojen kieli ja monilukutaito
	Kieleen liittyvät käsitteet
Kielen merkitys oppimisessa	Kielen merkitys aineenopetuksessa
	Kielellisten taitojen kehittäminen
	Monikielisyys oppitunneilla
	Monikielisyuden hyödyntäminen oppimisessa
	Aiemman tiedon ja kokemuksen hyödyntäminen
Monikielisyuden arvostaminen	Oppilaiden kielten arvostaminen
	Monilukutaidon kehittymisen seuranta
	Monikielisyuden edistäminen
	Monikielisyuden esillä pitäminen koulussa
Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella	Mahdollisuudet oppia kieltä koulun ulkopuolella
	Oppilaiden kielellisten taitojen tukeminen kotona
Koulun monikielisyuden hyödyntäminen	Tietoisuus oppilaiden kielistä
	Tietoisuus henkilökunnan kielistä
	Tietoisuus perheiden kielistä
Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi	Koulun henkilökunnan monikielisyuden hyödyntäminen
	Tulkkauksen/käännöspalveluiden hyödyntäminen
	Laajemman yhteisön monikielisyuden hyödyntäminen
	Keskeiset tiedotteet usealla kielellä
Ammatillinen kehittyminen	Ammatillista kehittymistä tukevat rakenteet
	Suunnittelu ja arviointi
	Opettajien tietoisuuden kehittäminen
	Opettajien yhteistyö
	Oppiva yhteisö

Liite 2: Kuvaukset arviointiteemoista ja arvioinnin kohteista

Monikielisuuden arvostaminen tarkoittaa sitä, että oppilaiden kaikkea kielitaitoa arvostetaan ja heidän monilukutaidon kehittymistä seurataan. Asenteet ilmenevät kielitietoisten käytäntöjen hyödyntämisenä opetuksessa sekä tapoina pitää monikielisyyttä esillä koulussa.

Kielitietoisuus tarkoittaa sitä, että kieli on opetuksessa oppimisen ytimessä, koulun koko henkilökunta toimii kielellisenä mallina ja oppilaille annetaan riittävän haastavia tehtäviä.

Metakielellinen tietoisuus tarkoittaa sitä, että jokaisen oppiaineen opetuksessa huomioidaan oppiaineiden/tiedonalojen kieli ja kehitetään oppilaiden monilukutaitoa. Jokaisen oppiaineen oppitunneilla tutustutaan ja opitaan kieleen liittyviä käsitteitä.

Kielen merkitys oppimisessa tarkoittaa sitä, että aineenopetuksessa tunnustetaan kielen merkitys ja edistetään oppilaiden kielellisten taitojen kehittymistä. Oppilaiden monikielisyyttä hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa ja oppimista edistetään hyödyntämällä aiemmin opittuja tietoja ja kokemuksia.

Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen tarkoittaa sitä, että opettajat kiinnittävät huomiota kielen erityispiirteisiin opetuksessaan, kasvattavat oppilaiden tietoisuutta puhutun ja kirjoitetun kielen eroista sekä edistävät oppilaiden lukemisen/kirjoittamisen ja kuuntelun/puhumisen taitoja.

Koulun monikielisuuden hyödyntäminen tarkoittaa sitä, että tietoisuus oppilaiden, henkilökunnan ja perheiden kielistä sekä tietoisuus siitä, miten ja milloin niitä voidaan hyödyntää helpottamaan oppilaan integraatiota koulu yhteisöön.

Ammatillinen kehittyminen tarkoittaa sitä, että rakenteet tukevat opettajien ammatillisen kehittymisen suunnittelua ja arviointia, opettajien tietoisuuden ja yhteistyön kehittämistä sekä oppivan yhteisön luomista ja tukemista. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi toimintatutkimus ja yhteisöllinen oppiminen.

Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi means supporting the newcomers by using the language resources of the school environment, including both the professional and community resources for communication. This could, for example, be producing the necessary key documents in different languages.

Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella tarkoittaa sitä, että vasta maahan tulleita oppilaita ja perheitä tuetaan hyödyntämällä yhteydenpidossa koulu yhteisön monikielisyyttä sekä tulkkaus- ja käännöspalveluita. Perheitä voidaan tukea esimerkiksi laatimalla keskeiset asiakirjat ja tiedotteet eri kielillä.